

Alusta alkaen 28

Savonlinnan Tuomiokirkko, 15.5. 2008

1 Moos 21:1-7

Iisakin syntymä

Abraham –kertomukset alkoivat luvussa 11, jossa kerrottiin siitä, kuinka Jumala puhui Abrahamille ja käski häntä lähtemään omasta maastaan ja vaeltamaan uuteen maahan, jonka Herra hänelle osoittaisi. Jumala lupasi siunata häntä, antaa paljon jälkeläisiä ja antaa hänelle ja hänen jälkeläisilleen omaksi sen maan, johon hän saapuisi.

Saaran lapsettomuus Raamatun teemana

Jo heti tuon kertomuksen alussa, oikeastaan ennen kuin se edes alkaa, sanotaan Abrahamin vaimosta näin: ”Sarai oli hedelmätön, hän ei saanut lasta” (11:30). Tuosta Abraham -kertomuksen alusta saakka Raamatun keskeisimpänä aiheena on ollut Saaran ja Abrahamin lapsettomuus. Jumalan Abrahamille antama lupaus jälkeläisistä näyttää kariutuvan. Abraham otti siksi Saaran orjattaren jalkavaimoksi, jotta saisi hänestä lapsia. Mutta käykin ilmi, että Jumala on luvannut lapsia Abrahamille nimenomaan hänen omasta rakkaasta Saarastaan.

Molemmat alkavat käydä jo tosi vanhoiksi. Mutta luvussa 17 Jumala puhui Abrahamille: Minä siunaan vaimoasi Saaraa ja annan hänen synnyttää sinulle pojan. Monet kansakunnat polveutuvat hänestä ja hänestä polveutuu kansojen kuninkaita (17:15-16). Luvussa 18 Jumalan enkelit vierailevat Abrahamin leirissä ja lupaavat tarkan ajankohdan: ”Ensi vuonna tähän samaan aikaan minä palaan sinun luoksesi ja silloin on vaimollasi Saaralla poika.” (18:10).

Vaikeuksien ja lupauksen täyttymisen odottamisen aika oli Saaran ja Abrahamin kohdalla pitkä. Kuten sanottua, tämä on kerrottu esimerkiksi meille, jotka uskomme Jeesukseen, Abrahamin suvusta syntyneeseen Messiaaseen. Meidänkin on kärsivällisesti luotettava Jumalan lupaukseen, vaikka emme voi vielä nähdä emmekä täysin kokea tunteilla sitä, että Jeesus tosiaan on ylösnoussut Jumalan Poika, Vapahtajamme. Mutta kerran lupaus ja siihen luottaminen muuttuu nähtäväksi ja käsin kosketeltavaksi todellisuudeksi, vaikka se vielä on näkymätöntä ja siihen on luotettava pelkän Jumalan sanan ja lupauksen perusteella.

Saaran kohdalla tuo Jumalan lupaukseen luottaminen ei ollut helppoa. Hän oli varmasti kokenut itsensä hylkiöksi, ehkä jopa Jumalan hylkäämäksi naiseksi. Ainakin muut ajattelivat tuon ajan kulttuurissa niin aviovaimosta, joka oli hedelmätön. Saara joutui jopa päättelemään, että Abraham saisi Jumalan lupaaman jälkeläisen hänen orjattarestaan, ja niin toteutui jo kerrottu Hagar –episodi ja Ismaelin syntymä.

Mutta lopulta Saaran ja Abrahamin luottamus Jumalan lupaukseen saa palkkansa:

Herra piti huolen Saarasta, kuten oli sanonut, ja täytti antamansa lupauksen. Saara tuli raskaaksi ja synnytti Abrahamille vanhoilla päivillään pojan. (1 Moos 21:1-2)

Näin sai päätöksensä tuo erään ihmisen kertomuksen osa, joka alkoi näin: ”Sarai oli hedelmätön, hän ei saanut lasta” (11:30).

Mitä ihme on?

Jumalan huolenpito Saarasta merkitsi sitä, että Jumala puuttui ihmeellisellä tavalla luonnon normaaliin kiertokulkuun niin, että 100 –vuotias saattoi siittää ja 90 –vuotias saattoi tulla raskaaksi ja synnyttää.

Se tapahtui Jumalan sanan eli hänen lupauksensa voimasta.

Tuota tapahtumaa pidetään hyvällä syyllä ihmeenä, sillä, kuten sanottua, siinä Jumala puuttui luonnon normaaliin kiertokulkuun ja muutti Saaran ja Abrahamin kohdalla maailmaan asettamiaan biologisia lainalaisuuksia.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että normaali, biologisten lainalaisuuksien mukaan tapahtuva lasten syntyminen olisi vähemmän Jumalan vaikuttama ihme. Jokainen syntymä on nimittäin Jumalan sanan voimalla tapahtuva, silloinkin kun äiti ja isä ovat tavallisessa lasten saannin iässä. Onhan koko maailma ja sen järjestys olemassa Jumalan sanan eli Logoksen voimasta. Niin kuin Joh 1:2-3

”Jo alussa Sana oli Jumalan luona. Kaikki syntyi Sanan voimalla. Mikään, mikä on syntynyt, ei ole syntynyt ilman häntä. Hänessä oli elämä ja elämä oli ihmisten valo.”
(Joh 1:2-3)

Abrahamin ja Saaran tapauksessa tämä jumalallinen lupauksen sana vaikuttaa eri tavalla kuin normaalisti ja saa aikaan sen, että yli-ikäinen mies siittää lapsen yli-ikäiselle äidille. (Vielä erilainen ja täysin ainutlaatuinen tapahtuma oli se, jossa Jumalan Poika, Sana itse, syntyi äidistään Mariasta, Jumalan Hengestä alkunsa saaneena. Siksi hän oli Jumalan Poika, tosi Jumala ja tosi ihminen, kun taas Abrahamin ja Saaran poika oli olemukseltaan ihminen, eikä jumalallinen).

Jumalan sanan voima

Mutta, kuten sanottua, normaaleissakin tapauksissa lapsen syntymä on Jumalan sanan luomakunnassa vaikuttama ihme. Luther selittää tätä mielestäni hyvin:

Syy siihen, miksi Mooses niin useasti mainitsee ja korostaa Iisakin syntymää, on hänen tarkoituksensa muistuttaa meille, ettei mihinkään ole kiinnitettävä suurempaa huomiota kuin juuri Jumalan sanaan; ne, jotka näin tekevät, saavat nähdä, että koko maailma on täynnä ihmeitä. Silmien tulee kuitenkin olla puhtaat, muussa tapauksessa Jumalan loistavimmatkin työt muuttavat niiden jatkuvuuden tähden halvoiksi ja Jumalan sanan ja hänen töidensä kirkkaus himmenee.

Palataan takaisin Iisakin syntymään.

Se tapahtui juuri siihen aikaan, jonka Jumala oli ilmoittanut. (1 Moos 21:3)

Tämä viittaa tietenkin enkelien käyntiin Mamren tammistossa: ”Ensi vuonna minä palaan sinun luoksesi tähän samaan aikaan, ja silloin on vaimollasi Saaralla poika.” (1 Moos 18:10)

Jumalan kahtalaisesta toiminnasta

Saaran pojan syntymä tapahtui siis suunnilleen siihen aikaan vuodesta, jolloin Herra oli vuotta aiemmin tuhonnut Sodomian ja Gomorran kaupungit antamalla niiden päälle sataa tulta ja tulikiveä. Tämä kertoo siitä, että Jumala toimii kahtalaisella tavalla. Hän alentaa ihmisen, tuomitsee, kurittaa ja jopa vie sellaiseen tilaan, että ihminen kokee olevansa helvetin kuilussa. Mutta sama Jumala

nostaa murtuneen, armahtaa, ilahduttaa ja vie pelastukseen. Tähän viittaa se, että kauheimman tuomion vuosipäivän tienoilla hänen kauan odotettu lupauksensa sai täyttymyksen.

Jos sinä koet elämässäsi sellaisia kauhuja ja koet olevasi Jumala hylkäämä ja täysin Sodoman kaltaisessa helvetissä vailla Jumalaa, niin tiedä, että monet, monet ihmiset ovat ennen sinua kokeneet saman. Lukemattomat ihmiset ovat myös kokeneet, että Jumala nostaa tuosta kuilusta. Luther opetti, että tämä on Jumalan tavanomainen toimintatapa: ”Herra alentaa ja ylentää, hän vie helvettiin ja nostaa jälleen.” Meille Saaran ja Abrahamin riemu lupauksen täyttymisestä on kehoitus huoata Jumalan puoleen ja säilyttää luottamus siihen, että hän armahtaa ja nostaa vielä. Armo ja rakkaus on Jumalan varsinainen olemus ja hänen omin tekonsa. Ihmisen kokema alentaminen ja tuomio on Jumalan epävarsinaista, ”vierasta työtä”, jota hän tekee valmistaakseen meitä ottamaan vastaan hänen armonsa. Kun se aika tulee, näkee ihminen välähdyksen Jumalan oikeista, rakastavista isänkasvoista.

Hän nauraa

Pojalleen, jonka Saara oli synnyttänyt, Abraham antoi nimeksi Iisak. Kahdeksantena päivänä Iisakin syntymästä Abraham ympärileikkasi hänet, kuten Jumala oli käskenyt. Aabraham oli satavuotias, kun hänen poikansa Iisak syntyi. (1 Moos 21:4-5)

Poika sain nimen Iisak, koska Jumala oli niin käskenyt. Iisak tarkoittaa suomeksi ”Hän nauraa”. Nimen taustalla on se, että Abraham oli naurahtanut mielessään, kun oli kuullut lupauksen poikansa syntymästä: ”Voiko satavuotiaalle miehelle muka syntyä lapsia, ja voisiko Saara, joka on yhdeksänkymmenen, vielä synnyttää?” (1 Moos 17:17). Myös Saara naurahti itsekseen Jumalan lupauksen kuultuaan: ”Voisiko näin kuihtuneessa naisessa vielä herätä halu? Miehenikin on jo käynyt vanhaksi.” (1 Moos 18:12).

Vaikka Iisakin nimi muistuttikin Abrahamille ja Saaralle siitä, että Jumalan lupausta ei pidä edes itsekseen naurahtaa väheksyä, ei asia silti ollut heille häpeän vaan suuren ilon asia:

Saara sanoi: ”Jumala on antanut minulle aiheen iloon ja nauruun, ja jokainen, joka tästä kuulee, iloitsee ja nauraa minun kanssani.” Ja Saara sanoi vielä: ”Kuka olisi tiennyt sanoa Abrahamille: ’Saara imettää poikia’? Ja nyt minä kuitenkin olen synnyttänyt pojan hänen vanhoilla päivillään.” (1 Moos 21:6-7)

Jo silloin, kun lapsi syntyy luonnollisella tavalla, biologisten lainalaisuuksien mukaan ilman Jumalan erityistä lupausta, silloinkin äidin ja isän ilo on täydellinen. Kuinka paljon suurempi Saaran ja Abrahamin ilo olikaan nyt, kun syntyi, poika, jonka Jumala oli luvannut, ja jota he olivat odottaneet niin monta vuotta! Lisäksi on otettava huomioon, että Saara oli joutunut tuntemaan itsensä kelvottomaksi ja hylätyksi vaimoksi. Nyt Jumala oli muuttanut hänen murheensa todella suureksi iloksi.

Luther selittää tätä kohtaa hyvin:

”Voimme vain aavistella, mitä kaikkea tähän riemuun sisältyi. Olihan kaikki se, mitä Abraham oli uskonut, näkymätöntä ja mahdotonta, jos mikä, mutta nyt se oli näkyvissä ja täysin mahdollista. Tämä on meille esikuvaksi, jotta oppisimme, ettei maailmassa ole mitään muuta täydellistä iloa kuin se, minkä Jumalan sana antaa, kun se vastaanotetaan uskolla.”

Meillekin usko Jeesukseen, ja vaikkapa ehtoollisen mysteeriin on näkymätöntä ja mahdotonta. Se näyttää täysin mahdottomalta, että ihmiseksi syntynyt Jumalan Poika olisi läsnä leivässä ja viinissä, tai että hän antaisi itsensä meihin, tai että häneen uskomisen toisi yhteyden oikeaan Jumalaan, tai että tuon uskon tai ehtoollisen avulla saisi elää kuoleman jälkeen. Yhtä mahdottomalta tuntuu, että seurakunta oikeasti olisi Jumalan kansa tai että meidän kirkonmenoistamme tai tästä raamatunselityksestä olisi yhteiskunnalle tai yksilöille jotain todellista hyötyä. Järjelle paljon luontevampaa olisi selittää kaikki tämä kuvitteluksi tai ovelaksi keinoksi ansaita rahaa. Näyttää mahdottomalta, että tämä olisi totta.

Mutta Abraham ja Saara olivat luottaneet Jumalan lupaukseen. Tosin se oli ollut vaivalloista, välillä usko oli mennyt ja oli paettu Egyptiin ja Saara oli joutunut faraon haaremiin, välillä usko oli loppunut ja lapsi oli hankittu Saaran orjattaresta, välillä usko oli mennyt ja Saara oli joutunut Gerarin kuninkaan haaremiin. Mutta aina Herra oli palauttanut Abrahamin ja Saaran uskomaan lupaukseen. Hän oli antanut heidän kuulla äänensä ja oli antanut heidän kokea johdatusta. Vähitellen hän oli johtanut heitä syvemmälle lupaukseen. Vuotta aiemmin he olivat saaneet lupauksen täyttymisestä selvän ajankohdankin. Ja nyt se oli toteutunut.

Se, mikä oli aiemmin ollut vain lupauksen varassa ja oli näyttänyt mahdottomalta, nyt se oli täyttä totta, toteutunutta ja siksi täysin mahdollista. Ja nyt siihen liittyi erittäin syvä ilo. Se ilo täytti Saaran ja se levisi muihinkin: ”Jokainen, joka tästä kuulee, iloitsee ja nauraa minun kanssani.”

Evankeliumi ilostuttaa

Tätä oikeastaan tarkoittaa se, että kirkon sanoman nimi on ”evankeliumi” eli ilosanoma. Sekin koskee luvatus lapsen syntymää, hänen, josta Iisakin syntymä ja hänen vanhempinsa ilo ovat ennakoiva vertauskuva. Tästä kertoo jo Vanha testamentti:

Kansa, joka pimeydessä vaeltaa, näkee suuren valon. Niille, jotka asuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus. Sinä teet runsaaksi riemun, annat suuren ilon. He iloitsevat sinun edessäsi niin kuin elonkorjuun aikana iloitaan, niin kuin saalinjaossa riemuitaan. Ikeen, joka painaa heidän hartioitaan, valjaat, jotka painavat olkapäitä, ja heidän käskijäinsä sauvan sinä murskaat, niin kuin murskasit Midianin vallan. ... Sillä lapsi on meille syntynyt, poika on meille annettu. Hän kantaa valtaa harteillaan, hänen nimensä on Ihmeellinen Neuvontuoja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, rauhan Ruhtinas. (Jes 9:1-5)

Tietenkin tuokin teksti on vielä ennakointia siitä varsinaisesta ilosanomasta:

Pelko valtasi paimenet, mutta enkeli sanoi heille: ”Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra.” (Luuk 2:9-10)

Lupaukseen luottaminen kannattaa

Abraham ja Saara ovat meille esimerkkejä siitä, mitä mekin kerran tulemme kokemaan ja omin silmin näkemään, kun pidämme kiinni meille annetusta Jumalan lupauksesta Jeesuksessa:

Usko on sen todellisuutta, mitä toivotaan, sen näkemistä, mitä ei nähdä. Uskoon perustuu se todistus, jonka Jumala on isistä antanut. (Hepr 11:1-2) ...

Usko sai Abrahamin tottelemaan Jumalan kutsua ja lähtemään kohti seutuja, jotka Jumala oli luvannut hänelle perintömaaksi. Hän lähti matkaan vaikka ei tiennyt, minne oli menossa. Koska hän uskoi, hän asettui muukalaisena luvattuun maahan ja asui siellä teltoissa, ja niin asuivat myös Iisak ja Jaakob, jotka perivät saman lupauksen. ...

Koska Abraham ja Saara uskoivat, he kykenivät saamaan jälkeläisen, vaikka Saara oli hedelmätön ja heidän aikansa oli jo ohi. Abraham piti lupauksen antajaa luotettavana, ja siksi hän, yksi ainoa, mieskuntansa jo menettänyt, sai jälkeläisiä yhtä suuren määrän kuin taivaalla on tähtiä, yhtä luvuttoman joukon kuin on meren rannalla hiekkajyväsiä. (Hepr 11:8-12)